

IX. stretnutie Rozlišovanie a rozhodovanie

1. zamyslenie

Ef 5, 1-11

Napodobňujte Boha ako milované deti a žijte v láske tak, ako aj Kristus miluje nás a vydal seba samého Bobu za nás ako dar a obeť ľubeznej vône! Smilstvo a akákoľvek nečistota alebo lakomstvo nech sa ani len nespomenú medzi vami, ako sa patrí na svätých, ani mržkosť ani blápe reči a neprístojné žarty, lebo to sa nesluší; radšej vzdávajte vďaky... Nech vás nik nezvedie prázdnyimi rečami, lebo za to prichádza Boží hnev na neposlušných synov. Preto nemajte s nimi nič spoločné. Kedysi ste boli tmou, ale teraz ste svetlom v Pánovi. Žijte ako deti svetla! Ovocie svetla je v každej добрôte, spravodlivosti a pravde. Skúmajte, čo sa páči Pánovi, a nemajte účasť na jalových skutkoch tmy, radšej ich odbaľujte.

Pavol dáva rady veriacim v Efeze a upozornenie, aby napodobňovali Boha. Aby sa učili rozlišovať, čo je Božie od toho, čo nie je jeho. Nie je to jednoduchá úloha, preto ponúka svoju skúsenosť, tvrdú kritiku toho, čo isto nemôže byť od Boha. Neberie ale veriacim vlastnú zodpovednosť, lebo zdôrazňuje, že oni sami musia „skúmať“, čo sa páči Pánovi“. Oni sa musia naučiť rozlišovať: žiť s Duchom vo svetle a nie s tými, ktorí ich chcú zviest' do tmy. Musia sa učiť, aká je Božia vôľa pre nich.

Čo je ale Božia vôľa? Thomas Merton ponúka takúto odpoveď: „Ak chcete vedieť, čo sa rozumie pod slovami Božia vôľa, je jeden spôsob... Božia vôľa sa určite nachádza vo všetkom, čo sa od nás požaduje, aby sme mohli byť jeden s druhým zjednotení v láske.“ Boh vedie ľudí k láske v spoločenstve. Diabol vedie človeka k samote a oddeleniu. Cesta diabla je samota. V samote niet spoločenstva, v samote niet dialógu, v samote som len ja sám. Môj názor a môj pohľad. Dokonca už aj „môj boh“ a nie „Otče náš“.

Božia vôľa je, aby sa jeho deti nebáli jeden druhého, diabol používa taktiku klamlivého oddeľovania sa od „nečistých“, „hriešnych“. Merton ukazuje, ako sa diabol nebojí zneužiť Božiu vôľu pre seba: „Boh chce, aby ste robili to, čo je správne. Vy ale máte vnútorné hnutia, ktoré vám príjemným pocitom uspokojenia hovoria, čo je správne. Preto keď sa do toho budú druhí snažiť pliesť a primäť vás k tomu, aby ste robili niečo, čo nevyvoláva tento pekný pocit vnútorného uspokojenia, citujte Písmo, povedzte im, že musíte viac počúvať Boha než ľudí, a potom choďte a robte svoju vôľu, robte to, čo vám prinesie tento príjemný hrejivý pocit.“

Kde je Božia vôľa prítomná, nemiznú síce problémy, ale niet medzi ľuďmi rozdelenia. Kde sa uskutočňuje ľudská vôľa, umiera Cirkev. Rozlíšenie Božej vôle je preto

nielen dôležité pre duchovný osov veriacich, ale pre životaschopnosť Cirkvi, ktorá chce ponúkať Ježišov život v hojnosti. Rozhodnutia Cirkvi, ktorá vie rozlišovať, budú Božími.

Aj preto sa v Duchu pýtame a rozlišujeme Božie od nie-Božieho: Čo pre nás znamená „spoločné rozlišovanie Božej vôle“ a „spoločné rozhodovanie sa“? K akému postojú to vedie nás v našej farnosti? Rozlišujeme, kto má akú úlohu vo farnosti (napr. podľa využitia darov pre dobro nášho spoločenstva)? Čo by pomohlo v našej farnosti lepšie realizovať duchovné rozlišovanie? Máte skúsenosť so stratou dôvery v kňaza? Ako by sa tomu dalo predísť? Čo by napomohlo väčšej transparentnosti v našej farnosti? Sme ochotní zmeniť zvyky a zaužívané schémy na základe toho, čo sme pri spoločnom rozlišovaní objavili ako nový podnet Ducha svätého alebo ostávame pri pradávnych zvyklostiach? Komunikuje sa v našej farnosti pri rozhodovaní o závažných veciach?

2. zamyslenie

Gn 3, 9

I zavolał Pán, Boh, Adama a povedal mu: „Kde si?“

Ex 3, 4

Keď Pán videl prichádzať Mojžiša, Boh naňho z trňového kríka zavolał: „Mojžiš, Mojžiš!“ On odpovedal: „Tu som.“

Lk 1, 35 - 38

Anjel jej odpovedal: „Duch Svätý zostúpi na teba a moc Najvyššieho Ťa zatieni. A preto aj dieťa bude sa volať svätým, bude to Boží Syn. Aj Alžbeta, tvoja príbuzná, počala syna v starobe. Už je v šiestom mesiaci. A hovorili o nej, že je neplodná! Lebo Bohu nič nie je nemožné.“ Mária povedala: „Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova.“

Boh človeka volá. Je to jedna z najväčších aktivít Boha v živote človeka od narodenia až po prechod od večnosti. Boh každého volá osobne a osobne na toto Božie volanie má aj každý človek odpovedať. Podľa definície sv. Anzelma je naša osobná odpoveď na Božie volanie definovaná pod pojmom viera. A teda podstatou našej viery v Boha je celoživotné odpovedanie na Božie volanie, na Božie pozvanie.

Našej odpovedi predchádza rozlišovanie a rozhodovanie podľa „merítka“ nakoľko sme našimi schopnosťami, našimi možnosťami na to zdatní. Do toho nám všetkým krásne odpovedá sv. Ján Bosco, ktorý píše: „Boh nepovoláva schopných, ale uschopňuje povolaných“. V tejto logike by človek nemal rozhodovať a rozlišovať svoje povolanie podľa toho, či na „to“ má, ale skôr, čo je pre naplnenie tohto Božieho povolania schopný stratiť, obetovať?

Prvou podmienkou pri rozlišovaní a rozhodovaní musí byť viera. Božie povolanie zostáva ako i iné Božie atribúty (milosrdenstvo, láska, prozreteľnosť, vôľa...) pre človeka sčasti poodhalené, ale z veľkej miery ako ľadovec tajomstvom. A teda otázky „prečo, ako ...?“ sa budú nášmu rozumu natískať po celý život. Ak by sme ale čakali na úplné odhalenie všetkých detailov nášho povolania, nedočkali by sme sa svojho rozhodnutia nikdy.

Rozlišovanie a rozhodovanie preto musí byť nezastupiteľne sprevádzané našou osobnou dôverou Bohu, že sa postará a dá potrebnú silu i schopnosti. A preto, hoci sa Božie pozvanie bude neraz vymykať našej logike, nesmie sa vymykať našej viere, že aj keď nechápem, verím. Nikdy nečakajme 100 % istotu postavenú na úplnej odpovedi zo strany Boha, ale hľadajme istotu vo viere v Povolávajúceho. Každý má svoju nezastupiteľnú hodnotu, svoje neoceniteľné poslanie. A Božie volanie keďže je zhora, vedie človeka hore, bližšie k Bohu. Príkladom nám je Jób, ktorý v tom najväčšom utrpení vyriekol tie najhlbšie slová viery: „Aj keby si ma znivočil, neprestanem ti, Bože, dôverovať, nezachveje sa moja viera v teba.“ (por. Jób 13, 15) Alebo aj Panna Mária, ktorej rozlišovanie a rozhodovanie bolo podmienené výlučne vierou Bohu.

Druhou podmienkou pri rozhodovaní a rozlišovaní mojej úlohy, miesta či povolania v živote je vedomie základného povolania človeka k životu a láske.

Prvá úroveň povolania je ľudská, kde Boh každého z nás najprv povoláva k životu. A to životu naplno! Máme sa plne v tomto živote realizovať a mať tak naplnenie a radosť. K tomu je ale nutné dodať, že nie je možná správna realizácia seba bez prekračovania seba, bez prekonávania seba a bez premáhania svojho egoizmu. Povolanie k existencii je teda povolaním Božej lásky. Boh nás povolal k životu z lásky, a nie z recesie! Znakom hlbokého povolania k životu je asi najsilnejšia túžba po živote v každom z nás. (Gn 1 a 2)

Druhou úrovňou povolania je povolanie k šťastiu - láske. Boh povoláva človeka, aby bol šťastný a dáva mu všetky možné predpoklady k tomuto uskutočneniu. Aj tu je znakom Božieho volania človeka k šťastiu to, že Boh vložil túto nenásytnú túžbu po šťastí do každého z nás. Šťastie je bod, kam nás to všetkých ťahá! A hoci si mnohí šťastie predstavujú rôzne (peniaze, auto, šaty, moc...), predsa môžeme povedať, že to jediné a opravdivé šťastie človeka je ukryté v láske – v schopnosti milovať a byť milovaný. Láska je teda podmienkou šťastia, pretože, ako to napísal sv. Ján Pavol II.: „Človek nemôže žiť bez lásky. Človek ostáva sám sebe nepochopiteľnou bytosťou a jeho životu chýba zmysel, ak sa mu nezjaví Láska, ak sa nestretne s Láskou, ak ju nezakúsi a určitým spôsobom si ju neosvojí, ak nemá na nej živú účasť.“ (RH 10) A tak druhou úrovňou Božieho volania človeka je povolanie k šťastiu a láske. Preto aj základným príkázaním, ktoré treba vnímať ako Božie povolanie k láske, je príkazanie milovať Boha a blížneho. (Dt 6, 5; Lv 19, 18)

Samotné povolanie k životu, šťastiu a láske sa vždy spája s nasledovnou treťou úrovňou povolania k večnému životu, teda s povolaním k viere v Boha skrze vieru v Ježiša Krista a krstnú milosť. Pretože ak by bolo povolanie k životu, šťastiu a láske časovo obmedzené, bolo by len čiastkové, krátke, neúplné a tým nedokonalé. Ale Boh dáva povolanie, aby trvalo večne! K tomu preto Boh povoláva k viere a živému vzťahu s Ním skrze krst a vieru, čo je nutnou podmienkou k tomu, aby sa tie predošlé povolania naplnili a stali sa trvalými a dokonalými, podľa slov Spasiteľa. (Mk 16, 16; Jn 3, 15; Jn 6, 47)

Štvrtou úrovňou povolania je špecifické povolanie každého z nás, v ktorom sa špecifickým spôsobom naplno rozvinie, naplní a uskutoční povolanie v predošlých 3 úrovniach. Je to povolanie v manželstve, kňazstve, zasvätenom živote alebo aj

konkrétnom povolání či úlohe v rámci spoločnosti a Cirkvi. K tomu nás učí Cirkev slovami: „Všetci veriaci, každého stavu a stupňa, sú povolání k plnosti kresťanského života a k dokonalej láske.“ (LG 40) A tak špecifické povolanie či úloha v živote má byť špecifickým spôsobom rozlišované podľa tohto cieľa.

A tret'ou podmienkou pri rozlišovaní a rozhodovaní je zmysel pre obeť, pretože žiadne poslanie dané Bohom sa nerozvinie a nenaplní bez zmyslu strácať kvôli vyšším cieľom. Sám sv. Pavol nám je v tom veľkým povzbudením, keď píše: „Všetko *pokladám* za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a *pokladám za odpadky*, aby som získal Krista.“ (Flp 3, 8)

Nech sa teda každý dôkladne rozhoduje a rozlišuje Boží hlas vo svojom živote každý deň tak, aby sme v konečnom dôsledku boli svedkami svojho vlastného naplnenia členstva v Bohu. Modlime sa preto každý deň slovami sv. Jána Máriu Vianneyho, ktorý každodenne prosil Boha: „Pane, zošli na mňa svojho Ducha, aby som vždy hlbšie spoznával kto si ty a kto som ja.“

3. zamyslenie

Jak 1, 5

Ak niekomu z vás chýba múdrosť, nech si prosí od Boha, ktorý dáva všetkým štedro a bez výčitky, a dostane ju.

Keď Božia múdrosť príde do akejkoľvek situácie, výsledkom môže byť požehnanie, aké sme si predtým ani nepredstavovali. Múdre rozhodnutia sú také, s ktorými sme spokojní aj neskôr. Späťne žasneme nad Božou milosťou a vedením, ktoré nám Boh dal, keď sme ho hľadali. Správne rozhodnutia prinášajú dobré ovocie:

Poznáte ich po ovoci. Ved' či oberajú z trnia brozňá alebo z bodliakov figy? Tak každý dobrý strom rodí dobré ovocie, kým zlý strom rodí zlé ovocie. Dobrý strom nemôže rodiť zlé ovocie a zlý strom nemôže rodiť dobré ovocie. (Mt 7, 16 - 18)

Ale ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zbovievavosť, láskavosť, dobrotá, vernosť, miernosť, zdržanlivosť. Proti tomuto zákonu niet. (Gal 5, 22)

Každý deň musíme urobiť veľké množstvo rozhodnutí. Pri niektorých sa ani nezastavíme a urobíme ich automaticky. Pri niektorých musíme veľmi starostlivo zvážiť našu vôľbu. Vo všetkom by sme však mali hľadať Božiu vôľu. Chce Boh pre mňa to isté čo chcem ja? Ako spoznať jeho vôľu?

Nauč ma plniť tvoju vôľu, lebo ty si môj Boh; na správnu cestu nech ma vedie tvoj dobrý Duch. (Ž 143, 10)

Ježiš nás učí v modlitbe prosiť, aby sa vôľa nášho Otca stala tak isto ako na nebi, aj na zemi (por. Mt 6, 10), a jej uskutočňovaním vo svojom živote odpovedať na pozvanie do nebeského kráľovstva (por. Mt 7, 21), aby sme mali život a aby sme ho mali v hojnosti (por. Jn 10, 10). Božia vôľa je aj v tom, že nás stvoril s rôznymi darmi a talentami. Ak sa ich snažíme rozvíjať, isto nie sme ďaleko od Božej vôle. Svoje kritéria pre rozhodovania nám náš Stvoriteľ zanechal aj v Desatore a v hlase nášho svedomia. Hovorí k nám

tiež ústami svojho vteleného Syna, ako o tom svedčí Sväté písmo. Zosiela nám svojho Ducha, spolu s darom rozlišovania. Starostlivý Boh nám našepkáva svoju vôľu aj cez stvorený svet a cez udalosti a okolnosti nášho života. Máme sa pýtať, čo nám tým Boh chce povedať, k čomu nás chce pozvať. Je dobré vziať skúsenosť do modlitby a rozlišovať.

Na počiatku stvoril Boh nebo a zem. Zem však bola pustá a prázdna, tma bola nad priepasťou a Duch Boží sa vznášal nad vodami. Tu povedal Boh: „Buď svetlo!“ a bolo svetlo. Boh videl, že je to dobré; i oddelil svetlo od tmy. A Boh nazval svetlo „dňom“ a tmu nazval „nocou“: (Gn 1, 1 - 5)

Rozlišovanie v sebe etymologicky ukrýva obraz sita a doslova znamená preosievanie. Vyjadruje schopnosť, ale aj vytrvalosť a odvahu oddeľovať akoby sitom jedno od druhého, odvahu robiť medzi vecami rozdiel, vnieť poriadok. Už pri stvorení sveta Boh rozlišoval: robil rozdiel, oddeľoval a stvoreniam dával vlastné mená (por. Gn 1). Úlohou človeka je pokračovať v tomto diele: udržiavať usporiadaný svet (por. Gn 1, 28) a všetkému dávať mená (por. Gn 2, 19). To platí aj v rozhodovaní: pravdivé pomenovanie a usporiadanie všetkých relevantných faktov prináša dostatok jasnosti pre zodpovedné rozhodnutia.

A každý, kto závodí, zdržuje sa všetkého; oni preto aby dosiahli porušiteľný veniec, my však neporušiteľný. Ja teda tak bežím, nie ako na neisto, tak bojujem, nie akoby som bil do vetra. (1 Kor 9, 25 - 26)

Výkon športovca na pretekoch závisí od kvality jeho prípravy. Čím dôležitejšia je súťaž, tým kvalitnejšia a komplexnejšia musí byť aj príprava. Pred dôležitou súťažou bývajú intenzívne a cielené tréningy. Športovec prezieravo investuje úsilie do rozhodujúcich cvikov, nestráca čas ani sily ničím, čo by pre dané preteky bolo zbytočné alebo zanedbateľné. Podobne je to a aj s prípravou na dôležité rozhodnutia: vyžaduje si čas na sústredenie, aj vhodné podmienky a naše cielené úsilie. K dobrému rozhodnutiu je nevyhnutné zohľadniť seba samého, svoje sily, svoju konkrétnu životnú situáciu, svoje konkrétne a reálne možnosti aj svoju vnútornú dispozíciu.

Je dobré ešte poznamenať, že štart pretekov nezávisí od pripravenosti športovcov. Je daný a na nikoho sa nečaká. Podobne to býva s chvíľami, keď sa treba rozhodnúť. Prichádzajú vo svojom čase. Ak nie sme pripravení urobiť naše vlastné rozhodnutie, veci bývajú nezriedka rozhodnuté za nás.

Pane Ježišu, ďakujeme Ti, že si nám dal tak veľa ciest a spôsobov, ktorými môžeme hľadať Teba a tvoju vôľu. Prosíme Ťa, vylievaj na nás hojne svojho Ducha Svätého, aby sme všetok náš čas a energiu venovali iba hľadaniu a plneniu tvojej vôle. Amen.

4. Pomocné otázky

V synodálnom duchu konáme rozhodnutia na základe rozlišovania toho, čo Duch Svätý hovorí prostredníctvom celého nášho spoločenstva.

- Čo rozumiem pod pojmom „spoločné rozlišovanie“? k akému postojú nás to môže viesť v našej farnosti?
- Kladie sa dôraz na rozlišovanie v dôležitých momentoch napr. taktiež pri spoločnej modlitbe, liturgii, pri využívaní chariziem, prítomných v spoločenstve?
- Majú možnosť všetci členovia vášho cirkevného spoločenstva podieľať sa na rozhodovaní? Čo by im k tomu mohlo pomôcť? Čo im v tom môže brániť?
- Čo by sme v našom spoločenstve mohli urobiť lepšie pre spoločné duchovné rozlišovanie (aká metóda formácie)?
- Máte skúsenosť so stratou dôvery v kňaza vo vašej farnosti? Čím by tomu šlo predísť?
- Čo by mohlo pomôcť k lepšej transparentnosti života vašej farnosti?
- Využívame doterajšie nástroje, ktoré máme k dispozícii (pastoračná, ekonomická rada), pre zmapovanie situácie vo farnosti?
- Sme ochotní meniť zvyky a zažitú schému na základe toho, čo sme v spoločnom rozlišovaní objavili ako nový podnet Ducha Svätého? Nelipneme radšej na tom, aby bolo zachované to, čo sa „odjakživa“ robilo?
- Dochádza k rozhodovaniu vo vašej farnosti po príležitostiach ku konzultácii, k počúvaniu a výmene názorov?